

Novel·les policíiques de postguerra

Cartell publicitari de l'inici de la postguerra, d'una botiga de barrets del carrer Montera, de Madrid.

BIBLIOTECA LA BÒBILA, L'HOSPITALET

Durant els anys de la postguerra, mentre la novel·la a Espanya es caracteritzà pel predomini del realisme social, amb autors com Ferlosio o Delibes que descriuen la realitat quotidiana; i la novel·la popular creava lectors de tots els gèneres, el gènere negre i específicament la novel·la policíaca, mantenia un ritme pausat.

En sus obras, y especialmente en las situadas en escenarios españoles, se advierte una extraña artificiosidad que les resta toda verosimilitud. Una artificiosidad debida en parte a la voluntad de eludir una serie de temas inabordables en aquellos años, pero atribuible sobre todo a la traslación a la sociedad española de unos esquemas sociales y una problemática que no eran los suyos.

La novela policiaca española, de Salvador Vázquez de Parga article a *Cuadernos del Norte*

Així, ens anomena a **Noel Clarasó**; a **Juan José Mira** que el 1949 va publicar *El billete de cien dólares*, una novel·la d'intriga internacional; a **Adolfo Ober** i el seu inspector madrileny Hugo Corin; a **E. C. Delmar** i la primera trilogia de novel·la policíaca espanyola, publicada el 1932: *El misterio del contador de gas*, *Piojos grises* i *La tórtola de la puñalada* totes tres protagonitzades per l'inspector de la policia de Barcelona Venancio Villabaja; a **José Mallorquí** que amb el pseudònim de Juan Montoro publicà dues novel·les, el 1942, que també es desenvolupen a Barcelona -*El ídolo azteca* i *El misterio del hermano fantasma*-, i amb el de J. Figueroa Campos crea el detectiu novaiorquè Sherman Ryles a *El misterio de los quantes negros* i *El misterio de los tres suicidas*. Igualment, ens parla de **J. Lartsinim** autor d'*El caso del psicoanálisis*, *La señorita de la mano de cristal*, *El caso de la grafología*, *El doctor no recibe*, *Sencillamente una cinta de máquina* i *La pista de los actos fallidos*, publicades entre 1949 i 1953 i protagonitzades pel psicoanalista Ludwig van Zigman, que resol els crims amb les anàlisis psicològiques dels personatges.

Ens detindrem, però, en altres tres autors que presenten trets singulars. **Jaime Pol Girbal** que amb l'ajuda d'André de Pont un comissari destinat a París, ens acosta situacions polítiques i socials del país veí. Aquest recurs va permetre superar la censura de l'època, tot i que les realitats descrites resultaven perfectament extrapolables a la nostra; **J. Enrich** i el seu comissari assignat a Barcelona, Juan Fosey, que va gaudir d'un cert reconeixement durant la dècada dels anys cinquanta i que estava molt influenciat per les novel·les policíacques europees.

I per acabar, **Rafael Tasis** que va ser el primer, entre els seus contemporanis, amb paraules de l'estudiós Àlex Martín Escribà ([Rafael Tasis, novel·lista policíac](#)), en adonar-se de les possibilitats que les novel·les policíacques podien tenir per als escriptors i lectors en llengua catalana. L'inspector Jaume Vilagut i el reporter Francesc Caldes són els protagonistes de la seva trilogia seriada.

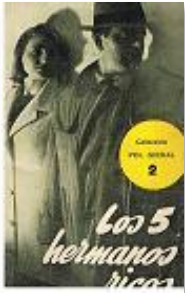
Un periodista i escriptor

Jaime Pol Girbal (1926-1988) va exercir la seva carrera com a periodista a *El Correo Catalán*, on va redactar la notícia sobre la mort de Rafael Tasis a París, entre d'altres. Posteriorment, va fer de corresponsal per a *Informaciones* cobrint esdeveniments rellevants com el Maig del 68. Va col·laborar també com a columnista en diversos diaris, entre els quals destaquen *El Español* i *Destino* i va ser autor de novel·les policíacques protagonitzades pel comissari André de Pont:

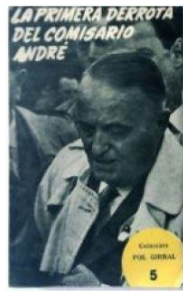
- *El asesino de Jeanette*
- [Los cinco hermanos ricos de Collioure](#)
- *Dupont, barrio latino*
- *Rigobert, también tuvo vida íntima*
- [La primera derrota del comisario André](#)
- *Los elefantes no se mueren de renta*

(A l'últim volum s'anunciaven 5 exemplars més, però no sabem si es van arribar a editar).

La seva obra destaca per un lèxic ric i unes descripcions amb un marcat to líric. Alhora, s'entrellacen amb el text comentaris i opinions sobre la realitat política i social de França, impensables si fos d'Espanya. En un dels volums, per exemple, s'acosta a Cotlliure, per parlar-nos de l'estraperlo i de com va enriquir a certs personatges aquest contraban de la misèria. Però això es donava només a l'altra banda de la frontera, per descomptat.

Pol Girbal, Jaume. *Los cinco hermanos ricos de Collioure*.
Barcelona: Ediciones Generales, 1957

Pol Girbal, Jaume. *La primera derrota del comisario André*.
Barcelona: Ediciones Generales, 1957

El gran desconegut

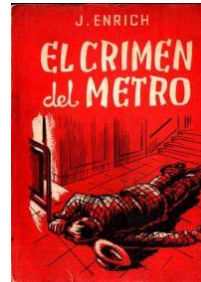
De **J. Enrich** no se'n sap gaire cosa. Ni tan sols si era el seu nom real o un pseudònim. Va crear el "Archivo Policial Fosey", cognom del seu protagonista, Juan Fosey i va publicar cinc novel·les entre 1952 i 1956 a l'editorial Gimeno Sorolla:

- [El crimen del metro](#)
- [El secreto del molino](#)
- [El asesinato del sr. Martel](#)
- [La banda del "Jorobado"](#)
- [La venganza](#)

El seu protagonista sembla un actor de Hollywood, atractiu, elegant, amb una família ben estructurada i feliç que respon a l'ideari polític de l'època. Les seves novel·les es desenvolupen en gran part en una Barcelona de ficció, cosmopolita. Inspirant-se en les novel·les policíiques angleses, els delinqüents són sempre de les classes altes: banquers, funcionaris corruptes, industrials... Joaquim Roglan al seu article

[El misterioso caso del Simenon español](#) afirma que potser va ser aquest el motiu perquè no continués la publicació de les seves aventures, tot i que va tenir força èxit a la seva època.

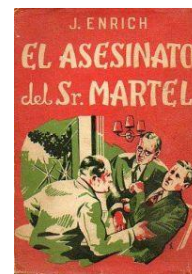
Equiparat a Georges Simenon, potser va prendre d'aquest autor la idea d'un títol col·lectiu com a "Archivo Policial Fosey" de *Les dossiers de l'agence O*, un recopilatori de contes de Simenon que Gallimard va publicar el 1943.

Enrich, J. *El crimen del metro*.
Barcelona: Gimeno Sorolla, 1952

Enrich, J. *El secreto del molino*.
Barcelona: Gimeno Sorolla, 1952

Enrich, J. *El asesinato del señor Martel*.
Barcelona: Gimeno Sorolla, 1952

Enrich, J. *La banda del "Jorobado"*.
Barcelona: Gimeno Sorolla, 1956

Enrich, J. *La venganza*.
Barcelona: Gimeno Sorolla, 1956

Lladres i serenos

Rafael Tasis i Marca (1906-1966) fou escriptor, traductor, llibreter, periodista i crític literari. Va tenir una importància cabdal en la difusió de la novel·la policíaca a Catalunya. Va escriure tres novel·les policíques (per ordre de creació):

- [*Un crim al Paralelo*](#)
- [*La Bíblia valenciana*](#)
- [*És hora de plegar*](#)

Les narracions ens desenvolupen a Barcelona, els protagonistes són el comissari Jaume Vilagut i el reporter Francesc Caldes. Cadascú d'ells l'antitesi de l'altre, no només físicament, sinó també amb els mètodes d'investigació: el comissari té una metodologia deductiva i el periodista, intuïtiva i ben bé literària, ja que es vanava de conèixer la teoria i la pràctica dels grans detectius de la literatura.

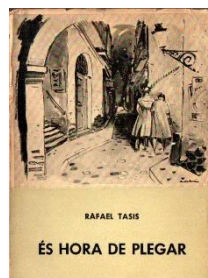
Si a les dues primeres novel·les se segueix una estructura semblant amb els dos detectius que porten el protagonisme; a l'última, només apareixen al final, per extraure les darreres conclusions i s'ofereix, en canvi, una narració des del punt de vista del criminal.

Tasis, Rafael. *Un crim al Paralelo*.
Barcelona: Editorial Selecta, 1960

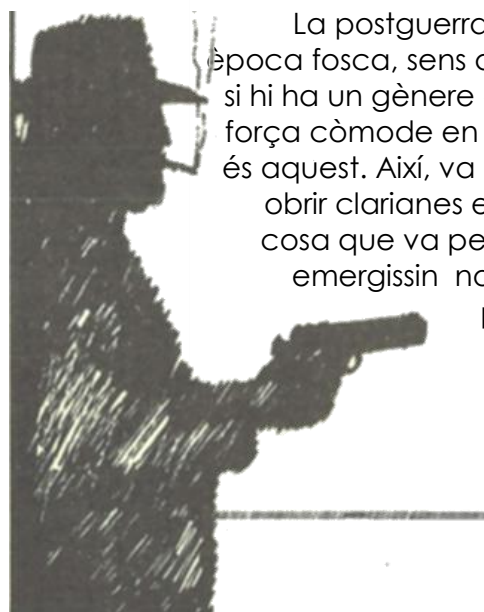

Tasis, Rafael. *La Bíblia valenciana*.
Barcelona: Albertí, 1955

Tasis, Rafael. *És hora de plegar*.
Barcelona: Albertí, 1956

Per aprofundir, la tesi de Francesc Xavier Cristòfol Allué fa una interessant aproximació literària i sociològica d'aquest període: [*Estudio crítico de la novela policíaca española de posguerra \(1940-1953\)*](#)

La postguerra va ser una època fosca, sens dubte, però si hi ha un gènere que se sent força còmode en l'obscuritat és aquest. Així, va contribuir a obrir clarianes en la foscor, cosa que va permetre que emergissin nous camins i possibilitats.

L'H confidencial... des de 1999

Setembre-octubre 2025

(Com sempre, tots els llibres enllaçats els tens disponibles a la biblioteca)

Club de Lectura de Novel·la Negra

Biblioteca la Bòbila | Fons especial de gènere negre i policíac
Pl. de la Bòbila, 1 — 08906 L'Hospitalet | Tel. 934 032 655 | biblabobila@l-h.cat
<https://biblioteques.l-h.cat/>

Horaris de la biblioteca:

matins (excepte Nadal, Setmana Santa i estiu): dimecres, dijous i dissabte, de 10 a 13.30 h.
tardes: de dilluns a divendres, de 15.30 a 20.30 h.

Metro L5 Can Vidalet | Trambaix T1, T2, T3 Ca n'Oliveres | Bus L'H2, EP1

Biblioteques de L'H
La Bòbila

Ajuntament de L'Hospitalet

Diputació
Barcelona

AJUNTAMENT
D'ESPLUGUES